

Melyiket a kilenc közül?

Élt egyszer egy szegény csizmadia a nagy Pest városában, aki semmiképpen nem tudott a mesterségéből meggazdagodni.

Azért nem tudott tudniillik semmi gazdagságra jutni János mester, mert az Isten olyan különösen megáldotta, hogy minden esztendőben született neki egy gyermeke.

- Oh én uram Istenem! - sóhajtozék gyakran János mester minden újabb számnál. Amint lőn hat, lőn hét, lőn nyolc.

Egyszer aztán eljőve a kilencedik; s aztán az asszony meghalt; és János mester egyedül marad a kilenc gyermekkel a világon.

Mikor cipőt kellett szabni, egyszerre kilenc cipő!, mikor kenyeret kellett szelni, egyszerre kilenc karéj!, mikor ágyat kellett vetni, egyszerre az ajtótól az ablakig az egész szoba ágy, tömve, dugva, apróbb, nagyobb, szösze, barna fejekkel.

Egy karácsony estén János mester későn tért haza a nagy szaladgálásból, kevés pénzecskét szedett be; ami ismét mesterségéhez, meg a napi szükségek fedezéséhez kellett.

- No, gyerekek: egy, kettő, három, négy, mind itt vagytok? Tudjátok-e azt, hogy ma van karácsony estéje? Ünnepe az ez. Nagyon örvendetes ünnepe. Ma este nem dolgozunk semmit, hanem örülünk valamennyien.

A gyerekek úgy örültek annak, hogy ma örülni kell, majd felvetették vele a házat.

- Megálljatok csak, hát még ha megtanítalak benneteket arra a szép énekre, amit én tudok. Erre a napra tartogattam, karácsonyi ajándéknak! Majd én előbb elénekelem: ti pedig majd aztán utánam.

„Krusztus urunknak áldott születésén..”

A nagyobb fiúk és leánykák első hallásra megtanulták a dallamot, több baj volt a kisebbekkel, azok mindig félrevitték a dalt. A kilenc egyszerre vékonyan zengedezé azt a szép dalt, amit maguk az angyalok énekeltek azon az emlékezetes éjszakán.

Bizonyára a gyermekek énekének örülnek odafenn a mennyben. Hanem annál kevésbé örülnek odafenn az első emeleten. Ott egy gazdag úr lakik, egymaga kilenc szobában.

Ennek sem felesége, sem gyermeke, annyi pénze van, hogy maga sem tudja, mennyi.

Ez a gazdag úr éppen nyolcadik szobájában ült az este, és azon gondolkozott, hogy miért nincs az ételnek íze? Miért nincs a ruganyos ágyban csendes álom?

Amidőn János mester földszinti szobájából elkezdett elébb lassan, aztán mindig erősebben hangzani fel hozzá ama vidámságra ösztönző ének.

Eleinte nem akart rá ügyelni, hanem amikor már tizedszer is újra kezdték, nem állhatta tovább a dolgot. Összemorzsolta kialudt szivarját, s lement maga, hálókabátban a csizmadia szállására.

- Kend János mester, a csizmadia, ugye? - kérde tőle a gazdag úr.

- Igenis szolgálatjára, nagyságos uram: parancsol egy pár fénymázás topánkát?

- Nem azért jöttem. De sok gyermeke van kendnek!

- Van biz, nagyságos uram, kicsiny, nagy is. Sok száj, mikor evésre kerül a dolog.

- Még több száj, mikor énekelnek. Hallja kend, János mester: én kendet szerencsés emberré akarom tenni. Adjon nekem egyet a gyermekei közül, és azt fiammá fogadom, felneveltetem, úr lesz belőle.

János mester szörnyű szemeket meresztett erre a mondásra; egy gyermeket úrrá tenni! Persze, hogy odaadja!

- No, válasszon kend közülük hamar egyet!

János mester hozzáfogott a választáshoz.

- Ez a Sándorka. No, ezt nem adom. Ez jól tanul; ebből papnak kell lenni; a második: ez leány, leány nem kell a nagyságos úrnak; ez Ferencke: ez már segít nekem a mesterségben, e nélkül nem lehetek el; a Jánoska: lám, lám, ez meg a nevemre van keresztelve, nem adhatom oda; a kis Józsi, ez meg egészen az anyja formája, mintha csak őtet látnám, ez ne lenne többet a háznál? No most megint leány következik; azután itt van a Palika. Ez volt az anyjának a legkedvesebbje: oh, szegény asszony, megfordulna a koporsójában, ha ezt idegennek adnám; no eza kettő meg még nagyon kicsiny, mit csinálna velük a nagyságos úr!

Úgy járt, hogy már a végére ért, mégsem tudott választani. Azután alulról kezdte felfelé; de csak az lett akkor is a vége, hogy ő bizony nem tudja, melyiket adja oda, mert ő valamennyit szereti.

- No porontyok! Válasszatok magatok; melyiktek akar elmenni nagy úr lenni!

A gyerekek mind az apjuk háta mögé húzódtak.

János mester nem állhatta tovább, odaborult közéjük, átnyalábolta valamennyit, s elkezdett a fejükre sírni, azok pedig vele együtt.

- Nem lehet, nagyságos uram, nem lehet. Kérjen tőlem akármit a világon, de egyik gyermekemet sem adhatom senkinek, ha már az Úristen nekem adta őket.

A gazdag úr azt mondta rá, hogy legalább annyit tegyen meg a kedvéért, hogy ne énekeljen többet a gyermekeivel ide alatt, s fogadjon el tőle ezer pengőt ezért az áldozatért.

János mester soha még csak kimondva sem hallotta ezt a szót: „ezer pengő”, és most a markába nyomták. A nagyságos úr megint felment a szobájába unatkozni. János mester pedig nagyot bámult azon az ismeretlen alakú ezerpengős bankón, és elhallgatott.

Hallgatott az apróság is. Nem volt szabad énekelni: a nagy úr odafenn meghallja.

Maga János mester gorombán kergette el magától azt a kis porontyot, aki feleségének kedvence volt, amikor odament hozzá, s arra kérte, hogy tanítsa meg őt újra a szép énekre, mert már elfelejtette.

- Nem szabad énekelni. Aztán leült és szabdalt, míg egyszer azon vette észre magát, hogy maga is elkezd dúdolni: „Krisztus urunknak áldott születésén”.

Először a szájára ütött, hanem aztán megharagudott, nagyot ütött a tőkére, kirúgta maga alól a széket, és kivette az erezpengőst, s futott fel az emeletre a nagyságos úrhoz.

- Nagyságos jó uram! Instálom alássan, vegye vissza a pénzt, hadd énekeljek én, mikor nekem tetszik; mert az többet ér ezer pengőnél!

Azzal letette az asztalra a bankót, s nyargalt vissza az övéihez, sorba csókolta valamennyit, közéjük ült alacsony székére, s rákezdték tiszta szívből újra:

„Krisztus urunknak áldott születésén.”

S olyan-olyan jó kedvük volt, mintha övék volna az a nagy ház! Akié pedig volt az a nagy ház, nagy egyedül járt kilenc szobáján keresztül, s gondolkozott magában, hogy vajon mi örülni valót talál más ember ebben a nagy unalmas világban.